

[Uitzending 363: 1 Samuël 15:1 t/m 35]

In 1 Sam.15 wordt de betrouwbaarheid van Saul opnieuw beproefd. Het hoofdstuk begint met het spreken van Samuël tot Saul, waarbij hij hem herinnert aan zijn zalving. 1 Samuël 15 vers 1 t/m 3:

Op een dag zei Samuël tegen Saul: Ik kroonde u tot koning van Israël omdat God mij dat opdroeg. Zorg ervoor dat u Hem gehoorzaamt. Dit is zijn gebod aan u: Ik heb besloten een oude rekening met de Amalekieten te vereffenen, omdat zij mijn volk hebben aangevallen toen de Israëlieten uit Egypte kwamen. Ga eropaf en vernietig hen: mannen, vrouwen, kleine kinderen, baby's, ossen, schapen, kamelen en ezels.

Sprekend in de hoedanigheid van profeet, roept Samuël Saul op te luisteren naar de woorden die de HERE tot hem te zeggen heeft en die te gehoorzamen. Vervolgens richt Samuël zich met een woord van de HERE tot Saul. Een boodschap van een profeet begint met een vaste formulering: **zo zegt de HERE of dit is een gebod van God**. In de boodschap komt de HERE terug op zaken die de Amalekieten de Israëlieten hebben aangedaan tijdens de uittocht uit Egypte. In Ex.17 heeft de HERE gezegd dat Hij de gedachtenis aan Amalek van onder de hemel zou uitwissen. Gedurende de loop van de geschiedenis zijn er verschillende momenten geweest dat nederlagen zijn toegebracht aan Amalek en ditmaal moet Saul de opdracht verder uitvoeren. Bij de bespreking van Ex.17 is duidelijk gemaakt dat de HERE Zijn oordeel over de Amalekieten geleidelijk ten uitvoer brengt. Uiteindelijk heeft David de Amalekieten geheel onderworpen (2Sam.8).

Iedereen die in Amalek woont, moet met de ban worden geslagen en niemand mag worden gespaard. Het is een voltrekking van een oordeel van de HERE over Amalek. De uitroeiing heeft zowel betrekking op de mensen als op al het vee. Uitgaande van de beschrijving in Num.13 bewonen de Amalekieten de Negev (het Zuiderland). Ook in 1Sam.15 worden de Amalekieten gelokaliseerd in de Negev. De boodschap van de HERE was: **Ga eropaf en vernietig hen: mannen, vrouwen, kleine kinderen, baby's, ossen, schapen, kamelen en ezels**. Luisteraar, ik kan mij voorstellen dat de instructies van de HERE extreem overkomen als de achtergrond niet bekend is.

Aan het slot van Deuteronomium 25 haalt Mozes de geschiedenis aan voor de jongere generatie Israëlieten. In Deut.25 vers 17 t/m 19 zegt hij:

Vergeet nooit wat de Amalekieten u aandeden toen u hier aankwam vanuit Egypte. Zij voerden oorlog tegen u en vielen de zwaksten in uw achterhoede aan zonder enig ontzag voor God. Wanneer de HERE, uw God, ervoor heeft gezorgd dat u in vrede leeft in het beloofde land en dat al uw vijanden u met rust laten, moet u de Amalekieten zo totaal vernietigen dat het lijkt alsof hun naam nooit op aarde heeft bestaan. Vergeet niet dat te doen! De hemelse Rechter heeft het oordeel over de Amalekieten uitgesproken en de voltrekking ervan heeft Hij aan Israël opgedragen.

1 Samuël 15 vers 4 t/m 6:

Saul verzamelde zijn leger bij Telaïm: een troepenmacht van 200.000 man met nog eens 10.000 man uit Juda. Toen Saul bij de stad van de Amalekieten was aangekomen, legde hij een hinderlaag in een lagergelegen dal daar vlakbij. Saul stuurde een boodschap naar de Kenieten met de waarschuwing dat zij de Amalekieten moesten verlaten, als zij niet ook vernietigd wilden worden. Want u was vriendelijk voor de Israëlieten toen zij uit het land Egypte kwamen, liet hij hun weten. Daarom pakten de Kenieten hun bezittingen bij elkaar en verlieten het land van de Amalekieten.

Nadat Saul de opdracht heeft gehoord, roept hij het volk op naar Telaïm te gaan. Net als in 1 Sam.11 zien we dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen de troepen van Israël en Juda. Saul trekt op tegen de Amalekieten en legt een hinderlaag. Voordat de strijd losbarst geeft Saul geeft eerst de Kenieten gelegenheid om te ontkomen. De Kenieten (afstammelingen van Jetro, de schoonvader van Mozes) waren in de tijd van de uittocht nauw verbonden met de Israëlieten. De reden voor de begenadiging van de Kenieten ligt in de steun die ze de Israëlieten hebben gegeven tijdens de uittocht. Zij zijn uiteindelijk meegetrokken met de stam van Juda en hebben zich onder hen gevestigd. In 1 Sam.15 blijken zij bij de Amalekieten te wonen.

De Kenieten gehoorzamen Saul en verlaten het land van de Amalekieten.

1 Samuël 15 vers 7:

Daarna versloeg Saul de Amalekieten, van Chawila tot Sur, dat ten oosten van Egypte ligt.

Nadat dit is gebeurd, zet Saul de aanval op de Amalekieten in en verslaat hen over een groot gebied. Het ene einde van het slagveld is Chawila, waarmee Arabië bedoeld zal zijn. Het andere einde van het slagveld bevindt zich in Sur, een gebied bij de golf van Akaba. Tot nu toe heeft Saul gedaan wat hem is opgedragen. Helaas blijft dat niet zo. 1 Samuël 15 vers 8 en 9:

Hij nam koning Agag van Amalek gevangen. Alle anderen doodde hij. Saul en zijn mannen spaarden echter de beste exemplaren van de schapen en ossen en de vetste lammeren, eigenlijk alles wat zij wel konden gebruiken. Alleen de zwakke dieren en de waardeloze voorwerpen vernietigden zij.

Saul grijpt Agag, de koning van de Amalekieten en houdt hem in leven. De rest van het volk slaat hij met de ban. Dat betekent dat hij alle Amalekieten laat doden. De precieze reden om Agag te sparen wordt niet duidelijk. Mogelijk wil Saul iemand die koning is, sparen. Een andere mogelijkheid is dat Saul wacht totdat hij Agag publiekelijk kan vernederen. Dat zou zijn eigen roem vergroten. In vers 9 zien we dat winstbejag een motief is bij Saul. Hij spaart het beste van het kleinvee en de runderen en alles wat waardevol is. Hij wil het voor zichzelf en zijn mannen houden. Saul slaat het **niet** met de ban zoals de HERE had bevolen. Daarmee zondigt hij opnieuw en is hij ongehoorzaam. 1 Samuël 15 vers 10 en 11:

Toen zei de HERE tegen Samuël: Ik heb er spijt van dat Ik Saul ooit koning heb gemaakt, want hij heeft geweigerd Mij te gehoorzamen. Samuël was zo geschokt door de woorden van God dat hij de hele nacht tot de HERE bleef bidden.

De HERE heeft er spijt van dat Hij Saul tot koning heeft gemaakt. Saul heeft zich van Hem afgewend en voert niet uit wat hem is opgedragen. Het moet erg moeilijk zijn geweest voor Samuël dat de man die door hem was gezalfd, nu wordt verworpen. Hij heeft hem toch met toestemming van de HERE tot koning gezalfd. 1 Samuël 15 vers 12 en 13:

De volgende morgen vroeg ging hij op zoek naar Saul. Iemand vertelde hem dat Saul naar de berg Karmel was gegaan om een monument voor zichzelf op te richten en dat hij daarna naar Gilgal was gegaan. Toen

Samuël hem ten slotte vond, begroette Saul hem met de woorden: Moge de HERE u zegenen. U ziet het, ik heb het bevel van de HERE uitgevoerd!

De volgende morgen vroeg wil Samuël naar Saul. In eerste instantie vindt hij Saul niet en krijgt te horen waar Saul in de tussentijd mee bezig is. De koning is vanuit de Negev naar Karmel gegaan, een locatie die ongeveer 12 km ten zuiden van Hebron ligt. Daar richt hij een monument ter ere van zichzelf op. Vervolgens gaat hij naar Gilgal, de plaats waar zijn koningschap indertijd werd bevestigd. Ook nu zal Gilgal voor Saul een plaats worden waar beslissende woorden over hem worden uitgesproken. Wanneer Samuël aankomt bij Saul, wordt hij begroet met de woorden: Moge de HERE u zegenen.

Saul deelt mee dat hij het woord van God heeft uitgevoerd. Maar Samuël spreekt dat tegen door hem te vragen naar de oorsprong van het geluid van het kleinvee en de runderen dat hij hoort. 1 Samuël 15 vers 14 en 15:

Maar wat heeft dat geblaat van schapen en geloei van ossen dat ik hoor, dan te betekenen? vroeg Samuël. Het leger heeft de beste schapen en ossen in leven gelaten, gaf Saul toe, maar zij gaan ze offeren aan de HERE, uw God, al het andere hebben wij vernietigd.

Saul antwoordt dat hij de dieren heeft meegebracht van de Amalekieten. Hij doet een poging om een verklaring te geven voor zijn gedrag. Het is duidelijk de bedoeling van Saul geweest om met zijn soldaten een offerfeest te houden in Gilgal. In het algemeen komt een deel van het vlees bij offerfeesten ten goede aan de priesters en de offeraars.

Maar, het gaat hier om vee dat met de ban moest worden geslagen en als zodanig volkomen ter beschikking van de HERE komt.

In de verzen 16 t/m 19 probeert Saul verzachtende omstandigheden aan te voeren. Maar voordat hij kan spreken, legt Samuël hem het zwijgen op. De profeet kondigt aan dat hij het woord bekend zal maken dat hij de afgelopen nacht van de HERE heeft ontvangen.

1 Samuël 15 vers 20 en 21:

Maar ik heb de HERE gehoorzaamd, verdedigde Saul zich. Ik heb gedaan wat Hij mij heeft opgedragen, ik heb koning Agag meegebracht en alle anderen gedood. Maar omdat mijn troepen het wilden, vond ik het goed

dat de beste schapen en ossen en de rest van de buit in Gilgal aan de HERE, uw God, zouden worden geofferd.

Saul poogt zijn verantwoordelijkheid te ontlopen door Samuël te antwoorden dat hij wel degelijk heeft geluisterd naar de stem van God. Het volk heeft de dieren meegenomen om in Gilgal te offeren. Naar de mening van Saul heeft hij Amalek met de ban geslagen. Het meevoeren van Agag is (volgens Saul) een deel van zijn gehoorzaamheid aan het gebod van God.

Een mens probeert van nature ongehoorzaamheid en fouten af te zwakken of anders voor te stellen. En als dat niet lukt proberen we kwade zaken af te dekken met goede werken. Maar een mens hoeft voor de HERE geen mooi weer te spelen. Hij kent ons hart en weet wat er diep binnenin ons leeft.

Saul probeert zijn ongehoorzaamheid op zijn manschappen af te schuiven maar in vers 9 hebben we gelezen dat het **Saul en zijn mannen** waren, die het vee en alles wat ze konden gebruiken spaarden. En daarnaast, als koning is Saul degene die verantwoordelijk is.

1 Samuël 15 vers 22 en 23:

Samuël antwoordde echter: Heeft de HERE net zoveel genoeg in uw brandoffers en geschenken als in uw gehoorzaamheid? Gehoorzaamheid is Hem veel meer waard dan offers. Hij heeft liever dat u naar Hem luistert dan dat u Hem het vet van de rammen offert. Want opstandigheid is net zo erg als toverij, en koppigheid is net zo erg als aanbidding van afgodsbeelden. Omdat u het woord van de HERE in de wind hebt geslagen, heeft Hij het koningschap van u afgenomen.

In de woorden die Samuël aan Saul moet doorgeven is ongehoorzaamheid de kern van de zonde van Saul. Zaken waar de ban op ligt, behoren per definitie toe aan God (Lev.27) en het is een mens niet toegestaan hieraan in tweede instantie een andere bestemming te geven, hoe verheven deze doelen ook zijn. De kern van het geloof van de Israëlieten is onvoorwaardelijke gehoorzaamheid aan de HERE. Volkomen toewijding aan de HERE overstijgt het belang van brand- en slachtoffers. Daarmee geeft Samuël aan dat offers uiterlijke tekenen zijn die verwijzen naar dieper liggende zaken.

Luisteraar, ook voor ons is dat een belangrijke boodschap. De Here zegt in Joh.15 vers 14: **Jullie zijn Mijn vrienden als jullie doen wat Ik zeg.** Zijn wij gehoorzaam aan de HERE? Hoort u bij de vrienden van de Here Jezus? Dat blijkt uit de dingen die u wel en niet doet. Jezus zei ook: **Wie van Mij houdt, zal altijd volgens Mijn geboden leven** (Joh.14:15).

Een kind van God zijn betekent de HERE persoonlijk kennen. Dat is het wat het christelijk geloof anders maakt dan andere godsdiensten op de wereld. Een mens kan lid zijn van een bepaalde godsdienst zonder de stichter te kennen. Maar het is onmogelijk om christen te zijn **zonder** de Here Jezus Christus te kennen. Het eeuwige leven is: **de enige ware God kennen en degene die Hij naar de aarde heeft gestuurd, Jezus Christus** (Joh.17:3).

Omdat Saul het woord van God heeft verworpen, zal hij zelf als koning worden verworpen. 1 Samuël 15 vers 24:

Ik heb gezondigd, gaf Saul toe. Ja, ik heb het gebod van de HERE en uw aanwijzingen niet opgevolgd, omdat ik bang was voor het volk en deed wat het mij vroeg.

Saul verschuilt zich niet meer achter het wangedrag van het volk en erkent dat hij heeft nagelaten als leider op te treden. Hij erkent dat hij het bevel van de HERE heeft overtreden. Saul zegt dat hij bang was voor het volk en daarom aan hun wensen gehoorzaamde. Hij wil iedereen een plezier doen en hen te vriend houden. Saul was bang voor het volk. In Spreuken 29 vers 25 lezen we: **Angst voor mensen is een valstrik, maar wie op God vertrouwt, is onaantastbaar.**

1 Samuël 15 vers 25 t/m 30:

Vergeef mij alstublieft en ga met mij mee om de HERE te aanbidden. Maar Samuël weigerde: Ik ga niet met u mee. Omdat u het gebod van de HERE niet hebt gehoorzaamd, heeft Hij u verworpen. U zult niet langer koning van Israël zijn. Toen Samuël zich omdraaide om weg te gaan, greep Saul hem vast bij de zoom van zijn mantel, maar die scheurde af. Samuël reageerde daarop met de woorden: De HERE heeft het koninkrijk Israël vandaag van u losgescheurd en het aan iemand gegeven die beter is dan u. God, op wie het vertrouwen van Israël rust, liegt niet en kent ook geen berouw, want Hij is geen mens! Saul drong bij Samuël aan: Ik

heb gezondigd, maar alstublieft, eer mij in de ogen van de leiders en het volk door met mij mee te gaan om de HERE, uw God, te aanbidden.

De koning smeekt Samuël hem zijn zonde te vergeven en met hem terug te keren, zodat hij zich kan neerbuigen voor de HERE. De profeet antwoordt dat hij Saul niet zal steunen. Samuël herhaalt dat Saul het woord van God heeft verworpen en dat de HERE hem **daarom** heeft verworpen als koning over Israël. De HERE is niet veranderd, maar Saul wel. Terwijl Samuël zich om-draait om weg te gaan, wil Saul hem tegenhouden en pakt de slip van zijn mantel. Het gevolg is dat er een stuk van Samuëls mantel afscheurt. Het af-scheuren van de slip ziet Samuël als een teken van dat wat hij net heeft ge-zegd. Het koningschap wordt van Saul afgenomen en gegeven aan een ander die beter is dan hij.

Om aan alle onduidelijkheid een einde te maken, doet Samuël in vers 29 een uitspraak over de onveranderlijkheid van de HERE. Samuël verklaart dat de HERE niet liegt en geen berouw heeft. De woorden die Samuël hier uitspreekt komen bijna letterlijk uit Numeri 23:19. De HERE heeft geen berouw in de zin van ontrouw zijn aan Zijn eerder gegeven woord. De HERE heeft verdriet over het gedrag van Saul, maar dat betekent niet dat God spijt heeft van verkeerde daden of onbetrouwbaar is in zijn uitspraken. De HERE reageert meer dan eens op het handelen van mensen (bijv. op hun zonden of hun gebed), maar **in alles blijft Hij getrouw en betrouwbaar.**

Opnieuw spreekt Saul uit dat hij heeft gezondigd en vraagt hij Samuël hem niet af te vallen tegenover de leiders van het volk (vs.30). Hij vraagt opnieuw met hem terug te keren, zodat zij zich zullen buigen voor de HERE. Saul wil het volk laten zien dat hij nog steeds de steun van de profeet heeft. Samuël besluit Saul niet zijn eer te ontnemen en keert samen met Saul terug. Vervol-gens buigt Saul zich neer voor de HERE.

1 Samuël 15 vers 32 en 33:

Toen zei Samuël: Breng koning Agag bij mij. Onbezorgd verscheen Agag voor Samuël, want hij dacht dat hij zou worden gespaard. Samuël zei tegen hem: Net zoals uw zwaard vrouwen van hun kinderen heeft be-roofd, zal nu ook úw moeder kinderloos worden. Daarna hakte hij hem voor de ogen van de HERE in Gilgal in stukken.

Samuël geeft opdracht Agag te brengen. Hij is geboeid en denkt dat hij kan blijven leven, omdat Saul hem had gespaard. Maar Samuël spreekt het oordeel over Agag uit.

Zoals het zwaard van Agag vrouwen heeft beroofd van kinderen, zo zal zijn moeder ook kinderloos worden. Vervolgens wordt Agag voor het aangezicht van de HERE door Samuël ter dood gebracht.

De dood van koning Agag is een voorbeeld van het feit dat de HERE de mensen zal oordelen op grond van wat ze hebben gedaan. Voor de HERE kan niemand kwaad, slechtheid en onrechtvaardige daden verbergen of verdoezelen. Al onze daden komen in het gericht. Niemand komt bij de HERE met kwaad weg. Hij is naast een liefhebbende en genadige God **ook** een Heilig God en Rechter van hemel en aarde. Er kunnen machthebbers, dictators en andere mensen in vooraanstaande posities zijn, die mogelijk denken dat niemand hen rekenschap zal vragen van hun bedrog, zonde, oneerlijkheid, moord en overspel, maar de Bijbel laat duidelijk zien dat de HERE dat niet zal toelaten.

Het is daarom voor een mens van levensbelang om **in Gods genade tijd**, zijn of haar zonden te belijden en er vergeving voor te vragen. Wacht niet tot de HERE uw levensboek opent en u rekenschap vraagt van alles wat u in uw leven hebt gedaan. Stel uw vertrouwen op de Here Jezus Christus en u zult gered worden. Er is geen andere naam aan ons mensen gegeven. Petrus zegt in Handelingen 4 vers 12: **Er is bij niemand anders redding te vinden, Hij is de Enige, door wie de mensen gered kunnen worden.**

1 Samuël 15 vers 34 en 35:

Samuël ging hierna terug naar Rama en Saul begaf zich naar zijn woonplaats Gibeā. Samuël zag Saul hierna nooit weer, maar bleef toch voortdurend om hem treuren. En de HERE had er spijt van dat Hij Saul koning over Israël had gemaakt.

Na de dood van Agag gaat Samuël terug naar Rama, terwijl Saul optrekt naar zijn woning in Gibeā. Vanaf dat tijdstip tot de dood van Samuël zien de twee

mannen elkaar niet meer. Tot slot wordt opnieuw het berouw (het verdriet) genoemd dat de Here heeft over Saul.

Er hebben zich dramatische zaken afgespeeld in 1 Sam.15.

Als onderkoning van de HERE was aan Saul de opdracht gegeven de aartsvijand van Israël te vernietigen. De hemelse Rechter had dat bepaald (op grond van de misdaden van Amalek tegen Israël, tijdens de tocht door de woestijn). Als Saul de uitvoering van zijn opdracht nalaat, neemt Samuël deze taak over en is het koningschap van de ongehoorzame onderkoning voorbij. Hij heeft het recht **niet** laten zegevieren en wordt daarom verworpen.

Een nieuwe wending in de geschiedenis is nu noodzakelijk. Hoe zal de HERE dat doen? We gaan het horen in de volgende uitzending, dan lezen we: 1 Sam.16 en 17.